

ДОКЛАД

**ЗА ДЕЙНОСТТА НА ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН
ФОНД „ДСК-РОДИНА”**

ЗА 2018 ГОДИНА

ОПИСАНИЕ НА ДЕЙНОСТТА

ПОК „ДСК - Родина“ АД (Компанията) получава лиценз за дейност по допълнително пенсионно осигуряване съобразно Лицензия №04 от 03.10.2000г. на Държавната агенция за осигурителен надзор, съгласно с Решение № 1 от 21.09.2000 г. на Съвета по допълнително пенсионно осигуряване. На 06.10.2000 г. Управителният съвет на Компанията приема Решение за учредяване на Доброволен спестовно кооперативен пенсионно осигурителен фонд „Родина“ (ДСКПОФ), който Компанията управлява и представява съгласно разрешение за управление на ДПФ „ДСК - Родина“ № 341 – ДПФ от 25.08.2003 г. на Комисията за финансов надзор (КФН).

ДСКПОФ е регистриран по фирмено дело 12575/2000 г.. С решение на СГС от 2003 г. наименованието на ДСКПОФ е променено на Доброволен пенсионен фонд „ДСК – Родина“ (ДПФ „ДСК – Родина“, ДПФ или Фонда).

Настоящото описание на Фонда осигурява само най-обща информация. Осигурените лица следва да се запознаят с Правилника за организацията и дейността на Фонда, който осигурява по-детайлна информация.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО) в България, който регламентира допълнителното пенсионно осигуряване в страната. Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване се осъществява чрез доброволни осигурителни вноски, чрез които може да се осигури получаването на пенсия, отделна от пенсията от задължителното пенсионно осигуряване.

За осъществяване на дейността по допълнително доброволно пенсионно осигуряване Компанията събира такси и удържки от Фонда, определени в Правилника за дейността на Доброволния пенсионен фонд.

Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване е индивидуално и се осъществява с парични осигурителни вноски, които могат да бъдат еднократни, месечни или за друг период. Вноските могат да бъдат от физически лица – за тяхна сметка, от работодатели, които са осигурители – за техните работници и служители и от други осигурители – физически или юридически лица в полза на трети лица. Вноските на осигурените лица, както и прехвърлени техни средства от други фондове за допълнително пенсионно осигуряване се записват по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на постъпването им по сметката на Фонда.

Индивидуалната партида на осигуреното лице се води в лева и в дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден като стойността на нетните активи на Фонда към края на преходния работен ден се разделя на общия брой дялове на Фонда към същия ден. Така изчислената стойност на един дял е валидна само за съответния ден.

Стойността на нетните активи на Фонда се определя като от стойността на активите се приспадат задълженията към Компанията за плащане на такси и удържки, както и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурени лица и пенсионери. Удържките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди отчитането им в дялове.

Натрупаните средства по индивидуалните партиди на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение. Осигурените лица и Фондът не отговарят за задълженията на Компанията. Фондът не отговаря с активите си за загуби, настъпили в резултат на действия на Компанията, както и за загуби от дейността на Компанията.

Осигурените лица имат право на следните видове пенсия от ДПФ:

- лична пенсия за старост /пожизнена или срочна/;
- лична пенсия за инвалидност /пожизнена или срочна/;
- наследствена пенсия при смърт на осигуреното лице;

Размерът на изплащаните срочни пенсии се определя в зависимост от размера на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице, от срока, за който то избере да получава пенсията и от одобрения технически лихвен процент от Комисията за финансов надзор /КФН/.

Размерът на изплащаните пожизнени пенсии се определя в зависимост от размера на натрупаните средства по индивидуалната партида на осигуреното лице, от биометричните таблици и техническия лихвен процент, одобрени от Комисията за финансов надзор /КФН/.

Осигурените лица имат право и на еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства по индивидуалните им партиди и на еднократно или разсрочено изплащане на средствата на наследниците на починало лице или на пенсионер.

Осигурените лица имат право да променят участието си във Фонда и да прехвърлят натрупаните средства по индивидуална партида в друг пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество съобразно условията на чл.247 от Кодекса за социално осигуряване.

Възможностите за инвестиране на активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване са нормативно регламентирани в КСО. ПОК „ДСК – Родина“ АД, управляващ Фонда е сключила договор с банка – попечител, в която се съхраняват всички активи на Фонда. За осъществяване на сделки с ценни книжа с цел инвестиране на активите на Фонда, Компанията е сключила договори с инвестиционни посредници.

ОСИГУРЕНИ ЛИЦА И НЕТНИ АКТИВИ

Към 31 декември 2018 г. в ДПФ „ДСК-Родина“ членуват 105 451 осигурени лица, за които има преведена поне една осигурителна вноска, като:

- 90 854 са осигурени лица по договори с лични вноски;
- 18 493 са осигурени лица по договори с вноски от работодателя;
- 5 лица се осигуряват по договор с друг осигурител.

Едно лице може да се осигурява в ДПФ по повече от един договор.

През 2018г. броят на осигурените лица на ДПФ „ДСК-Родина“ е нараснал нетно с 12 928 лица или с 13.97% спрямо края на 2017 г. През същия период съгласно предварителна обобщена информация, публикувана на уеб сайта на КФН, пазарът по допълнително доброволно пенсионно осигуряване в ДПФ е нараснал нетно с 13 370 лица или с 2.17% спрямо края на 2017г.

Общият брой на новоосигурени лица на пазара за всички ДПФ през 2018 г. е 28 703 лица, като ДПФ „ДСК-Родина“ има 17 667 нови лица, което представлява 61.55% от този пазар (според оповестената предварителна информация на уеб сайта на КФН).

Към 31 декември 2018 г. ДПФ "ДСК-Родина" достига **16.79%** пазарен дял по брой осигурени лица, което представлява нарастване със **174 базови точки** спрямо 31 декември 2017 г., което представлява най-голямото нарастване за 2018 г. в сравнение с останалите фондове на пазара за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. В следващата таблица е посочена сравнителната информация за пазарните дялове на пенсионните дружества по брой лица и за изменението им спрямо предходната година на база обобщена предварителна информация от уеб сайта на КФН.

Доброволни пенсионни фондове	31.12.2018г. (в %)	31.12.2017 г. (в %)	Промяна в пазарния дял
ДПФ „Доверие”	23.10	23.81	-0.71
ДПФ „Съгласие”	8.18	8.30	-0.12
ДПФ „ДСК - Родина”	16.79	15.05	1.74
ДПФ „Алианс България”	34.27	35.04	-0.77
„Ен Ен ДПФ”	6.44	6.44	0.00
ДПФ „ЦКБ - Сила”	8.77	8.83	-0.06
„ДПФ - Бъдеще”	0.64	0.67	-0.03
ДПФ „Топлана”	1.73	1.78	-0.05
ДПФ "Пенсионноосигурителен институт"	0.08	0.08	0.00

Към 31 декември 2018 г. нетните активи на ДПФ „ДСК-Родина” са в размер на 109 807 хил. лв. От началото на годината е реализирано увеличение на нетните активи с 10 911 хил. лв., което представлява увеличение от 11.03% спрямо 31 декември 2017 г. (98 896 хил. лв.). През отчетния период постъпленията от осигурителни вноски са в размер на 31 249 хил. лв. като за сравнение през 2017 г. те са 28 876 хил. лв. или през 2018 г. има увеличение с 8.22% на този вид постъпления. През 2018 г. в ДПФ „ДСК-Родина” от други доброволни пенсионни фондове са прехвърлени общо средства в размер на 427 хил. лв., а към други доброволни пенсионни фондове прехвърлените средства са в размер на 512 хил. лв.. Нетният резултат от прехвърлените средства е отрицателен в размер на 85 хил. лв., като за сравнение нетният резултат за 2017 г. от прехвърлени средства от и към други фондове е бил положителен в размер на 95 хил. лв.

През 2018 г. в полза на ПОК „ДСК-Родина” АД са начислени такси и удържки в размер на 1 274 хил. лв., като през 2017 г. те са били в размер на 1 541 хил. лв. или отбелязва спад от 17.33%. Основна причина за този спад е отрицателната доходност през годината и нулевата стойност на инвестиционната такса, на чиято база се начислява тя.

Доклад за дейността на ДПФ „ДСК-Родина“ за 2018 г.

Към 31 декември 2018 г. пазарният дял по активи на ДПФ „ДСК-Родина“ се увеличава с **82 базови точки** спрямо предходната година и достига **10.19%**. В следващата таблица е посочена сравнителната информация за пазарните дялове по активи и за изменението им спрямо предходната година на база обобщена предварителна информация от КФН.

Доброволни пенсионни фондове	31.12.2018 г. (в %)	31.12.2017 г. (в %)	Промяна в пазарния дял
ДПФ „Доверие“	13.85	14.52	-0.67
ДПФ „Съгласие“	7.98	8.01	-0.03
ДПФ „ДСК - Родина“	10.19	9.37	0.82
ДПФ „Алианс България“	45.32	45.54	-0.22
„Ен Ен ДПФ“	13.20	13.22	-0.02
ДПФ „ЦКБ - Сила“	8.09	7.94	0.15
„ДПФ - Бъдеще“	0.24	0.25	-0.01
ДПФ „Топана“	1.01	1.03	-0.02
ДПФ "Пенсионноосигурителен институт"	0.12	0.12	0.00

ИНВЕСТИЦИИ

В таблицата по - долу са представени компонентите на инвестиционния портфейл по видове финансови инструменти и техния дял от балансовите активи на Фонда. В годишния финансов отчет на Фонда е представена по-подробна информация по отношение на структурата на управлявания портфейл.

Инвестиционни инструменти	31.12.2018 г.		31.12.2017 г.	
	Балансова стойност	Отн. дял в %	Балансова стойност	Отн. дял в %
Финансови активи, издадени в Република България, в т.ч.	21 742	19.76	19 407	19.59
<i>Дългови ЦК,</i>	<i>14 927</i>	<i>13.57</i>	<i>12 534</i>	<i>12.65</i>
<i>издадени или гарантирани от държавата</i>				
<i>Корпоративни облигации</i>	<i>304</i>	<i>0.28</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Акции, дялове и права</i>	<i>6511</i>	<i>5.92</i>	<i>6873</i>	<i>6.94</i>
Чуждестранни финансови активи	74 848	68.03	68 779	69.43
Парични средства	13 327	12.11	10 678	10.78
Краткосрочни вземания, в т.ч.	106	0.10	195	0.20
<i>Вземания, свързани с договори за валутен форуърд</i>	<i>21</i>	<i>0.02</i>	<i>100</i>	<i>0.10</i>
<i>Други вземания</i>	<i>85</i>	<i>0.08</i>	<i>95</i>	<i>0.10</i>
Балансови активи общо	110 023	100	99 059	100

Към 31.12.2018 г. ДПФ „ДСК – Родина“ има вземане по договор за валутен форуърд в размер на 21 хил. лв., а задълженията по договор за лихвен суап са в размер на 12 хил. лв., задълженията по договор за валутен форуърд 118 (съответно към 31.12.2017 г. има вземания по договори за валутен форуърд в размер на 100 хил. лв., а задълженията по договор за лихвен суап са в размер на 24 хил. лв.)

НЕТЕН РЕЗУЛТАТ ОТ ИНВЕСТИРАНЕ НА СРЕДСТВАТА НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА

През отчетния период реализираният нетен резултат от инвестиране на активите на ДПФ „ДСК – Родина“ е отрицателен в размер на 6 144 хил. лв., за сравнение през 2017 г. е реализиран положителен резултат в размер на 7 938 хил. лв.

ДПФ „ДСК – Родина“	2018 г.	2017 г.
Приходи от лихви	1 631	1 489
Нетни печалби/ (загуби) от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	(9 299)	7 611
Нетни загуби от сделки с финансови активи	(13)	(201)
Приходи от дивиденди	555	601
Нетна печалба/ (загуба) от валутна преоценка	1 034	(1 518)
Други разходи	(27)	(13)
Разходи за обезценка	(25)	(31)
Общо реализирана нетна печалба/ (загуба)	(6 144)	7 938

Причината за негативната доходност реализирана от управлението на фонда е негативното движение в пазара на акции и особено спадовете през последното тримесечие на 2018 г. За последните три месеца на годината S&P500 загуби 13.97%, Dow Jones загуби 11.43%, Stoxx600 Europe -12.06%, френски индекс на акции CAC40 -13.88%, немския DAX -13.78% и Японския Topix-17.78%. Глобалният спад на пазара на акции не подмина и българския пазар, като Sofix загуби 4.79%. Спадът на пазара на акции допринесе и за risk off ситуация и на пазара на ДЦК-та, като дълга на развиващите се пазари също бе подложен на натиск, включително и български ДЦК.

В таблицата по-долу е представена реализираната доходност на доброволните пенсионни фондове на годишна база, изчислена за двадесет и четири месечен период назад (30 декември 2016 г. – 31 декември 2018 г.) съгласно обобщена информация от КФН.

Доброволен пенсионен фонд	Доходност
ДПФ „Доверие“	2.04%
ДПФ „Съгласие“	4.52%
ДПФ „ДСК - Родина“	1.68%
ДПФ „Алианс България“	0.01%
„Ен Ен ДПФ“	1.21%
ДПФ „ЦКБ - Сила“	3.64%
„ДПФ - Бъдеще“	2.55%
ДПФ "Топлина"	1.71%
ДПФ „Пенсионноосигурителен институт“	0.44%
Немодифицирана претеглена доходност	1.30%

В края на изминалата 2018г. година, цените на рисковите активи се понижиха до нива, които щяха да бъдат оправдани, ако глобалната икономика вече бе навлязла в рецесия. Факт е, че редица икономически показатели даваха признаци за забавяне, политическият риск беше висок на фона на ескалираните търговски войни и намерението на водещите централни банки ускорено да вдигат основните лихви, и като резултат пазарът беше разпродаден. Силно негативните очаквания доведоха до много силни спадове през декември 2018, което обуслови и инвестиционния резултат на фондовете за изминалата година.

С началото на новата 2019г. пазарите рязко обърнаха посоката, както обикновено се случва, когато очакванията се преекспонирани. Федералният резерв на САЩ, в лицето на своят председател даде недвусмислен сигнал, че скоростта на вдигане на лихвите ще се забави, администрацията на президента Тръмп отвори възможности за преговори и намаляване на напрежението между Китай и САЩ. Същевременно все повече се повишават шансовете за избягване на BREXIT – събитие, което тежеше на представянето на пазарите и най-вече на тези в Европа. В резултат водещите световни пазари регистрират двуцифрени ръстове от началото на 2019г. SAC40 и DAX се повишиха с над 10 на сто, а пазарите в САЩ надхвърлиха 11%. Позитивното развитие от началото на годината намери отражение и в доходността на фондовете, която за първите два месеца на 2019г. прескочи 3.6%.

НАСТЪПИЛИ СЪБИТИЯ СЛЕД ДАТАТА НА СЪСТАВЯНЕ НА ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За периода след датата, към която е съставен финансовият отчет на ДПФ „ДСК – Родина“, до датата на публикуването му не са настъпили важни или значителни за дейността на Фонда некоригирани събития, неоповестяването на които би повлияло за вярното и честно представяне на финансовите отчети.

ПОЛИТИКА НА РЪКОВОДСТВОТО ПО ОТНОШЕНИЕ НА РИСКА

ПОК „ДСК - Родина“ АД е изложена на следните видове риск при операциите си с финансови активи:

- Пазарен риск
- Кредитен риск
- Ликвиден риск
- Законов риск
- Политически риск
- Риск от концентрация

Основните видове **пазарен риск** свързан с отделните финансови активи са

- **Лихвен** – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, поради изменение на нивото на лихвения процент, влияещ върху стойността на този инструмент;
- **Валутен** – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, деноминиран във валута различна от лев и евро, поради изменение на обменния курс; и
- **Ценови** риск, свързан с инвестиции в акции – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неблагоприятни промени на пазарните цени.

Пазарният риск има най-голяма относителна тежест в общата съвкупност от рискове, на които е изложена Компанията и управляваните от нея фондове.

Кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на финансови инструменти, на срещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност. Кредитният риск произтича основно от дълговите финансови инструменти, свободните парични средства и деривативните договори. За оценката на кредитния риск, Компанията взема предвид изменението в цената на суапа за защита от кредитен риск (CDS), оценките на агенциите за кредитен рейтинг, както и финансовото състояние на съответните емитенти.

Ликвиден риск е рискът от загуби при наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения. Компанията осъществява управлението на ликвидния риск чрез инвестиции основно във високоликвидни финансови инструменти.

Законовият риск включва всички рискове за портфейла, свързани с промени в КСО и други нормативни актове, регулиращи инвестиционната дейност на Компанията. Подобни промени могат да доведат до загуба при привиждането на портфейлите в съответствие с регулаторните изисквания.

Политическият риск произтича от поява на сътресения в политическото положение, водещи до влошаване на нормалното функциониране на държавните органи и институции. Той се изразява в предприемането от страна на официалните власти на мерки и инициативи, които могат да доведат до влошаване на пазарните и инвестиционни условия, при които Компанията осъществява своята дейност.

Риск от концентрация е рискът от загуби поради неправилна диверсификация на експозиции към един емитент, група свързани лица, към един и същ икономически отрасъл или географска област. ФДПО имат добре диверсифицирани инвестиционни портфейли, което не налага специфични мерки за управление на тази категория риск.

Политиката на Ръководството по отношение измерването на видовете рискове е представена по – подробно в годишния финансов отчет на ДПФ „ДСК – Родина“.

Основната цел на управлението на ДПФ „ДСК – Родина“ е нарастване на пазарния дял по осигурени лица и управлявани нетни активи сред останалите доброволни пенсионни фондове, повишаване на реализираната доходност от управлението на средствата на осигурените лица, поддържане и развитие на високо качество на обслужване на осигурените лица.

Дата: 14.03.2019г.

Главен изпълнителен директор:

/Николай Марев/

Изпълнителен директор:

/Михаил Сотиров/

**ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР И
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
31 ДЕКЕМВРИ 2018**

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До акционерите на ПОК "ДСК-Родина" АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Доброволен пенсионен фонд "ДСК-Родина" („Фондът“), съдържащ отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2018 година, отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2018 година и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Фонда и управляващата го компания ПОК „ДСК-Родина“ АД („Компанията“) в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

Оценка по справедлива стойност на инвестиции

Както е оповестено в Приложения № 3 и 6 на финансовия отчет балансовата стойност на инвестициите, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата е в размер на 96,590 хил. лв. към 31 декември 2018. Това представлява 87.79% от общите активи на Фонда. Тези активи са ключов фактор за резултатите от дейността на Фонда и размера на нетните му активи.

Определянето на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, се осъществява ежедневно на база на пазарни котировки на цената им от различни публични източници към края на предходния работен ден или чрез прилагане на други оценъчни модели и техники. То се извършва в съответствие с изискванията на пенсионното законодателство, вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителната компания и съгласно изискванията на МСФО 13 Оценкаване по справедлива стойност.

Процесът на оценяване често изисква значителен обем от входящи данни. Повечето от тях се получават от налични данни в готов вид от ликвидни пазари. Когато, обаче, такива данни не са разполагаеми, е необходимо ръководството да разработи приблизителни оценки на база оценъчни модели, които може да предполагат и участието на значителни преценки и допускания от негова страна.

Поради значимостта на горепосочените обстоятелства ние сме определили, че оценяването на справедливата стойност на инвестициите на Фонда е ключов одиторски въпрос.

В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други такива включиха:

- Проучващи запитвания, инспекции на документи и анализи за получаване на разбиране относно прилагания от ръководството бизнес модел и за процеса за определяне на справедлива стойност на инвестициите, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, както и за пряко свързаните процеси на текущо управление на инвестиционната дейност на Фонда.
- Преглед, инспекция на документи и оценяване на адекватността на политиките, процедурите и свързаните вътрешни контроли по процеса на определяне на справедливата стойност.
- Нашите одиторски процедури включиха и следното:
  - а) проучващи запитвания, отправени към експертите на Компанията, относно свързаните процеси по оценяването;
  - б) анализи и други аналитични процедури по отношение структурата и състава на портфейла от инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата, с цел оценка на рисковете от съществени неправилни отчитания и определяне на области, в които одиторските процедури да бъдат фокусирани (вид на емитентите и финансовите инструменти; оценка на риска: кредитен рейтинг, концентрация, валута, географско разпределение; източник на дневна преоценка);
  - в) анализи на движението на инвестициите по справедлива стойност в печалбата или загубата през годината;
  - г) оценяване на проектирането, внедряването и оперативната ефективност на определени уместни контроли относно оценката на портфейла с инвестиции, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата и съответния ефект върху печалбата или загубата;
  - д) детайлен тест по същество, свързани с изпълнението на сделките с инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата

Ключов одиторски въпрос

Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит

през годината, който тест адресира риска от неточно отчитане или отчитане на несъществуващи покупки/продажби;

е) получаване на потвърдително писмо от банката-попечител и равнение на номиналната стойност на инвестициите по счетоводни регистри към 31 декември 2018 година до данните от полученото писмо;

ж) на база извадка, извършване на детайлен тест по същество, на оценката по справедлива стойност на инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата към 31 декември 2018 година - преглед на приложените от Фонда цени и техните източници; преглед и съпоставяне на котировки от публични източници за цени на тези активи; анализ и оценка с повишена критичност на допусканията и преценките, направени от ръководството и използвани в експертните оценки; преизчисления на справедливата стойност;

з) тест на ежедневните преоценки до справедлива стойност на база извадка с цел адресиране на регулаторните изисквания за ежедневна преоценка - за избрани дни и ценни книги - преглед на приложените цени до котировки от публични източници за тези активи, анализ на допусканията, използвани в експертни оценки, преизчисление на преоценката;

и) преглед и оценка на източниците на ценова информация; рейтинг на входящите данни и параметри при определянето котировките на ценни книжа от независими агенции и анализ на адекватността на разпределянето по нива на йерархията на справедливите стойности;

й) оценка и проверка на пълнотата, уместността и адекватността на оповестяванията във финансовия отчет на Фонда спрямо изискванията на МСФО, приети от ЕС, относно представянето и оценяването на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата, включително за подходите и политиките за определяне на тяхната справедлива стойност, за йерархията на справедливите стойности и движението им в рамките на йерархията през годината.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Управителният съвет на Компанията („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степеня, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството на Компанията носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Компанията („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Фонда.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали се дължат на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали се дължат на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фондът да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажмента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13 юни 2017 година от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД и АФА ООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Фонда от Общото събрание на акционерите на ПОК „ДСК-Родина“ АД, проведено на 21 март 2018 година, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2018 година на Фонда представлява четвърти пълен непрекъснат ангажмент за задължителен одит на това предприятие, извършен от Делойт Одит ООД и втори пълен непрекъснат ангажмент за задължителен одит на това предприятие, извършен от АФА ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на Одитния комитет на Компанията на 18 март 2019 година, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Фонда и управляващата го Компания.

- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен одит, освен одита, Делойт одит ООД е предоставил следните услуги на Компанията и управляваните от нея Фондове, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Компанията:
- Договорени процедури свързани с финансов надзор, в съответствие с изискванията на Международен стандарт за свързани по съдържание услуги 4400 „Ангажменти за извършване на договорени процедури относно финансова информация“, по отношение ГФО за надзорни цели на Компанията и Фондовете за 2017, представляващи съпоставяне на извадкова база на сумите в отчета за финансовото състояние и отчета за всеобхватния доход в ГФО за надзорни цели, с цел най-общо съответствие със съответните суми в одитираните годишни финансови отчети, изготвени съгласно националното счетоводно законодателство, приложимо за 2017 и МСФО.

За Делойт Одит ООД

Емил Бадов
Пълномощник на управлятеля Асен Димов
Регистриран одитор, отговорен за одита

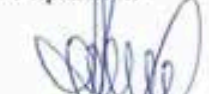

бул. Ал. Стамболийски 103
1303 София, България

За АФА ООД

Валя Йорданова
Управител

Рени Йорданова
Регистриран одитор, отговорен за одита

ул. Оборище 38
1504 София, България

18 март 2019

ДПФ “ДСК – РОДИНА”

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

31 декември 2018 година

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Ръководство:

Надзорен съвет:

Виолена Маринова Спасова – председател

Чаба Наги – член

Юрий Благоев Генев - член

Управителен съвет:

Доротей Николаева Николова – председател

Николай Иванов Марев – член и главен изпълнителен директор

Румяна Боянова Сотирова – член и изпълнителен директор

Михаил Петров Сотиров – член и изпълнителен директор

Адрес за кореспонденция:

гр. София, пощенски код: 1000

ул. Княз Александър I Батенберг" № 6

www.dskrodina.bg

Банка-позачител:

„Алианс Банк България“ АД – ЦУ

Инвестиционни посредници:

„Райфайзенбанк България“ ЕАД

„Уникредит Булбанк“ АД

„Първа Финансова Брокерска Къща“ ООД

„Адамант капитал партньорс“ АД

„Ситигруп глобал маркетс лимитед“

„София интернешънъл секюритиз“ АД

„Ситибанк Европа“ АД, клон България КЧТ

„Елана Трейдинг“ АД

Отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица
Към 31 декември 2018 година

<i>В милиони лева</i>	Бел.	2018	2017
АКТИВИ			
Парични средства и парични еквиваленти	5	13 327	10 678
Инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата	6	96 590	88 186
Деривативни активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска	6.1.1	21	100
Вземания	7	85	95
Общо активи		110 023	99 059
ЗАДЪЛЖЕНИЯ			
Деривативни пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска	6.1.2	130	24
Задължения	8	86	139
Общо задължения		216	163
НЕТНИ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА		109 807	98 896

Отчетът за нетните активи на разположение на осигурените лица следва да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 6 до 32.

Финансовият отчет на страници от 1 до 32 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК „ДСК-Родина“ АД и е подписан на 14 март 2019 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Михаела Сотиров
Изпълнителен директор

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Емиля Бадов
Регистриран одитор

Рени Йорданова
Регистриран одитор

Дата: 18.03.2019

Дата: 18.03.2019

Отчет за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица
За годината, завършваща на 31 декември 2018 година

В хиляди лева

	Бел.	2018	2017
УВЕЛИЧЕНИЯ			
Приходи/печалби от управление на финансови активи			
Приходи от лихви		1 631	1 489
Нетна печалба от валутна преоценка		1 034	-
Приходи от дивиденди		555	601
Нетни печалби от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата		-	7 611
Други приходи		1	-
		3 221	9 701
Увеличения, произтичащи от осигурителна дейност			
Вноски за осигурени лица по сключени договори		31 249	28 876
Постъпнали средства за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове		427	236
		31 676	29 112
ОБЩО УВЕЛИЧЕНИЯ		34 897	38 813
НАМАЛЕНИЯ			
Разходи/загуба от управление на финансови активи			
Нетни загуби от оценка на финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата		9 299	-
Разходи за обезценка		25	31
Нетни загуби от сделки с финансови активи		13	201
Нетна загуба от валутна преоценка		-	1 518
Други разходи		28	13
		9 365	1 763
Намаления произтичащи от осигурителна дейност			
Изплатени средства на осигурени лица и пенсионери	10	12 824	10 549
Изплатени средства към държавния бюджет		11	29
Преведени суми на други пенсионни фондове		512	141
Начислени такси и удържки за пенсионноосигурителната компания	9	1 274	1 541
		14 621	12 260
ОБЩО НАМАЛЕНИЯ		23 986	14 023
УВЕЛИЧЕНИЕ НА НЕТНИТЕ АКТИВИ ЗА ГОДИНАТА		10 911	24 790
НЕТНИ АКТИВИ В НАЧАЛОТО НА ГОДИНАТА		98 896	74 106
НЕТНИ АКТИВИ В КРАЯ НА ГОДИНАТА		109 807	98 896

Отчетът за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица съчетава да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представляващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 6 до 32.

Финансовият отчет на страници от 1 до 32 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПОК "ДСК-Родина" АД и е подписан на 14 март 2019 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Михаил Сотиров
Изпълнителен директор

Емилия Велева
Финансов директор (съставител)

Емиля Бадов
Регистриран одитор

Рени Йорданова
Регистриран одитор

Дата: 18.03.2019

Дата: 18.03.2019

Отчет за паричните потоци
За годината, завършваща на 31 декември 2018 година

В хиляди лева

	Бел.	2018	2017
Парични потоци от оперативна дейност			
Постъпления свързани с осигурени лица		31 249	28 876
Плащания, свързани с осигурени лица и техните наследници		(7 800)	(6 370)
Парични потоци към осигурени лица, придобили право на пенсия		(4 990)	(4 157)
Изплатени пенсии		(51)	(45)
Средства на осигурени лица прехвърлени от други пенсионни фондове		427	236
Средства на осигурени лица прехвърлени към други пенсионни фондове		(512)	(141)
Плащания към пенсионноосигурителното дружество		(1 322)	(1 558)
Получени анхви		1 552	1 406
Получени дивиденди		556	601
Постъпления от продажба на финансови активи		53 737	28 250
Плащания за покупка на финансови активи		(70 225)	(37 263)
Парични потоци от сделки с чуждестранна валута		27	(26)
Други парични потоци		1	-
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти за годината		2 649	9 809
Парични средства и парични еквиваленти в началото на годината		10 678	869
Парични средства и парични еквиваленти в края на годината	5	13 327	10 678

Отчетът за паричните потоци следва да се разглежда заедно с пояснителните бележки към него, представяващи неразделна част от финансовия отчет, представени на страници от 6 до 32.

Финансовият отчет на страници от 1 до 32 е одобрен за издаване от Управителния съвет на ПООК „АСК-Родина“ АД и е подписан на 14 март 2019 г.

Николай Марев
Главен изпълнителен директор

Михаил Сотиров
Изпълнителен директор

Емилия Велчева
Финансов директор (съставител)

Емиля Бадова
Регистриран одитор

Рени Йорданова
Регистриран одитор

Дата: 18.03.2019

Дата: 18.03.2019

Бележки към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност

ПООК „АСК – Родина“ АД (Компанията) получава лиценз за дейност по допълнително пенсионно осигуряване съобразно Лицензия №04 от 03.10.2000г. на Държавната агенция за осигурителен надзор, съгласно и Решение № 1 от 21.09.2000 г. на Съвета по допълнително пенсионно осигуряване и разрешително за управление на ДПФ „АСК – Родина“ № 341 – ДПФ от 25.08.2003 г. на Комисията за финансов надзор. На 06.10.2000 г. Управителният съвет на Компанията приема Решение за учредяване на Доброволен самостоятелно кооперативен пенсионно осигурителен фонд „Родина“ (АСКПОФ).

АСКПОФ е регистриран на 24.10.2000 г. по фирмено дело 12575/2000 г., с БУАСТАТ 130409819. С решение на СГС от 19.12.2003 г. наименованието на АСКПОФ е променено на Доброволен пенсионен фонд „АСК – Родина“ (ДПФ „АСК – Родина“, ДПФ или Фонда). Седмичното и адресът на управление на Компанията е: гр. София, 1000, ул. „Княз Александър I Батенберг“ № 6, ет.1.

През 2018 г. не са настъпили промени в състава на Управителния и Надзорния съвет на ПООК „АСК – Родина“ АД. Считамо от 20.11.2018 г. ПООК „АСК – Родина“ АД се представлява заедно от двама извънштатни директори, прези това – заедно и поотделно от всеки от извънштатните директори.

Основната дейност на Фонда се извършва съгласно Кодекса за социално осигуряване (КСО) в България, който регламентира държавното и допълнителното пенсионно осигуряване в страната и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване се осъществява чрез доброволни осигурителни вноски, чрез които може да се осигурят получаването на пенсия, отделно от пенсията от задължителното пенсионно осигуряване.

За осъществяване на дейността по допълнително доброволно пенсионно осигуряване Компанията събира такси и удържки от Фонда, определени в Правилника за дейността на Доброволния пенсионен фонд.

Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване е индивидуално и се осъществява с лични осигурителни вноски, които могат да бъдат еднократни, месечни или за друг период. Вноските могат да бъдат от физически лица – за тяхна сметка, от работодатели, които са осигурители – за техните работници и служители и от други осигурители – физически или юридически лица в полза на трети лица. Вноските на осигурените лица, както и прехвърлени техни средства от други фондове за допълнително пенсионно осигуряване се записват по индивидуалната партида на всяко осигурено лице към датата на вностването им по сметката на Фонда.

Индивидуалните партиди на осигуреното лице се води в лева и в дялове. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда. Стойността на един дял се изчислява всеки работен ден като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се разделя на общия брой дялове на Фонда към същия ден. Така изчислената стойност на един дял е валидна само за съответния ден.

Стойността на нетните активи на Фонда се определя като от стойността на активите се приспадат задълженията към Компанията за плащане на такси и удържки, както и други задължения на Фонда, различни от задълженията към осигурени лица и пенсионери. Удържките като процент от всяка осигурителна вноска се извършват преди отчитането им в дялове.

Патруцианите средства по индивидуалните периоди на осигурените лица не подлежат на принудително изпълнение. Осигурените лица и Фондът не отговарят за задълженията на Компанията. Фондът не отговаря с активите си за злуци, настъпили в резултат на действия на Компанията, както и за злуци от дейността на Компанията.

Към 31 декември 2018 г. в ДПФ „АСК – Родина“ се осигуряват 105 451 осигурени лица.

Осигурените лица имат право на следните видове пенсия от ДПФ:

- лична пенсия за старост;
- лична пенсия за изживяемост;
- наследствена пенсия при смърт на осигуреното лице или пенсионер;

Размерът на изплащаните срочни пенсии се определя на базата на патруцианите средства по индивидуалните партиди на лицата, срока на получаване на пенсията и одобрения технически лихвен процент. Размерът на изплащаните пожизненни пенсии се определя на базата на патруцианите средства по индивидуалните партиди на лицата, биометричните таблици и техническия лихвен процент, одобрени от КФН.

Бележки към финансовия отчет

1. Статут и предмет на дейност, продължение

Осигурените лица имат право на еднократно или разсрочено изплащане на задружните средства по индивидуалните им партии и на еднократно или разсрочено изплащане на средствата на наследниците на починало лице или на пенсионер.

Осигурените лица имат право да променят участието си във Фонда и да превърнат задружните средства по индивидуални партии в друг пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество веднъж в рамките на календарната година.

Възможностите за инвестиране на активите на фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване са нормативно регламентирани в КСО. ПОК „ДСК – Родина“ АД, управляващ Фонда е сключил договор с банка – депозител, в която се съхраняват всички активи на Фонда. За осъществяване на сделки с ценни книжа с цел инвестиране на активите на Фонда, Комитетът е сключил договори с инвестиционни посредници.

2. Съществени счетоводни политики

2.1. Приложими стандарти

Този финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС), МСФО, приети от ЕС, с общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

2.2. База за изготвяне

Финансовият отчет е изготвен на базата на историческата цена, с изключение на:

- Деривативни финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата;
Финансови активи и пасиви отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата.

2.3. Сравнителни данни

Фондът представя сравнителна информация в този финансов отчет за една преходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифират (и преименуват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година. При приемането на МСФО 9 *Финансови инструменти* Фондът е приложил изключенията (облекчения) при първоначалното му прилагане.

Прилагането на МСФО 9 *Финансови инструменти* е довело до промени в счетоводните политики, но не е наложило съществени корекции на сумите по съответните статии, отразяващи засегнатите отчетни обекти, признати във финансовия отчет. Сравнителната информация за 2017 г. не е преименувана. Тя е представена и оловестена съгласно изискванията на МСС 39 *Финансови Инструменти: Признание и Оценка* (отменен) и МСФО 7 *Финансови Инструменти: Оповестяване*.

2.4. Функционална валута и валута на представяне

Този финансов отчет е представен в Български лев (BGN), закръглен до хиляда. Българският лев е функционалната валута на АПФ.

2.5. Използване на оценки и допускания

Изготвянето на финансовия отчет в съответствие с МСФО изисква ръководството да прави оценки, предвиждания и допускания, които имат влияние на прилагането на количките и на отчетените суми на активи и пасиви, приходи и разходи. Реалният резултат може да бъде различен от тези очаквания.

Очакванията и основните допускания се преразглеждат във всеки отчетен период. Повторното преразглеждане на счетоводните оценки се признава в периода, в който оценката е преразглеждана, когато преразглеждането се отнася само до този период, или в периода на преразглеждането и бъдещи периоди, ако преразглеждането оказва влияние на сегашния и на бъдещите периоди.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.5. Използване на оценки и допускания (продължение)

Информация за значимите позиции, които са засегнати от оценки на несигурността и критични допускания при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значим ефект върху сумите признати във финансовия отчет, се съдържа в приложението по оценка на финансови инструменти.

2.6. Финансови приходи и разходи

Приходите от лихви се начисляват текущо пропорционално на времевата база и чрез прилагане на методи на ефективната лихва за всички лихвоносни финансови активи.

Разликите от промените на справедливата стойност на финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубите, както и разликата между отчетната стойност и продажната цена при сделки с тях, се признават като текущи финансови приходи или разходи.

Приходите от дивиденди се признават, когато се установи правото за тяхното получаване.

2.7. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчетят при първоначалното им признаване в отчетната валута на Фонда по официалния обменен курс за деня на сделката (обявения фиксирен на Българска народна банка)

Приходите и разходите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута в края на периода се отчетят като приходи и разходи по валутни операции.

Основните валутни курсове спрямо българския лев са както следва:

	31 декември 2018	31 декември 2017
1 EUR (фиксиран)	1.95583 BGN	1.95583 BGN
1 USD	1.70815 BGN	1.63081 BGN
100 JPY	1.5541 BGN	1.41866 BGN

2.8. Парични средства и парични еквиваленти

Фондът отчетен като пари и парични еквиваленти наличните пари в брой, парични средства по разплащателни сметки, депозити в български лев и валута с оригинален срок по-малък от три месеца.

В отчета за паричните потоци получените лихви се представят намалени с плащаните лихви като част от закупната цена на придобитите през годината инвестиции.

2.9. Финансови инструменти

През текущата година Фондът прилага МСФО 9 Финансови инструменти (преработен през юли 2014) и свързаните последващи изменения към други МСФО, които са в сила за годишния период, започнал на 1 юли 2018. Виж бележка 2.11. относно ефекта от първоначално прилагане.

2.9.1. Финансови активи

Притежаваните от Фонда финансови активи включват следните категории: портфейл от финансови активи, който отговаря на дефиницията за държан за търговане, не се държи нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи; и кредити; и вземания (включващи и паричните средства и паричните еквиваленти).

Белсжки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

Класификация

Класификацията е в зависимост от същността и целите на финансовите активи към датата на първоначалното им признаване в отчета за нетните активи на осигурените лица и включва следните категории:

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредитите и вземанията, притежавани от Фонда, са недебитивни финансови активи с фиксиран или определяем плащания, които не се котират на активен пазар.

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Средствата на Фонда се инвестират при спазване принципите за постигане на максимална доходност, ликвидност и диверсификация на финансовите активи съгласно изискванията на пенсионното законодателство и вътрешните правила за дейност на пенсионноосигурителното дружество. Те включват инвестиции в държавни ценни книжа, корпоративни ценни книжа, ипотечни ценни книжа, акции и други. Тези инвестиционни цели определят класификацията на финансовите активи във Фонда като финансови активи, които са управлявани и чиито резултати се оценяват на база справедлива стойност, не се държат нито за събиране на договорни парични потоци, нито за събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. При управлението на Фонда, Компанията се ръководи от информацията относно справедливата стойност на финансовите активи и използва тази информация, за да оцени резултатите на финансовите активи и да взема инвестиционни решения.

Деривативи, които не отговарят на критериите за хеджиране се класифицират и отчетят по справедлива стойност през печалба или загуба. Фондът използва деривативни финансови инструменти като валутни форварди за управление на рисковете, свързани с промените във валутните курсове и лихвен суал за управление на рисковете, свързани с промените в лихвените проценти.

Признаване и оценяване

Финансови активи, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба

Фондът признава финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба на датата на уредване. От този момент Фондът отчита всички приходи и разходи, свързани с промяна на справедливата им стойност в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Финансовите инструменти, отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба се отчетят по справедлива стойност при първоначално признаване, за което се приема цената им на придобиване без разходите по осъществяване на сделката. Разходите пряко свързани със сделката се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица при възникването им. Последващата оценка на тези инструменти е по справедлива стойност.

Деривативните финансови инструменти се признават първоначално по цена на придобиване и впоследствие се преоценяват по справедлива стойност. Печалбите или загубите, възникващи от промени в справедливата стойност на деривативите, се признават директно в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Деривативите се отчетят като активи, когато справедливата им стойност е положителна и като пасиви, когато е отрицателна.

Кредити и вземания, отчетени по амортизирана стойност

Кредитите и вземанията се признават по справедлива стойност, при първоначално признаване, за което се приема цената им на придобиване, към която се прибавят или съответно приспадат разходите пряко свързани с осъществяване на сделката.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

След първоначалното им признаване, кредитите и вземанията се оценяват по амортизирана стойност, с използването на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП), намалена с провизията за обезценка. Амортизираната стойност се начислява, като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ЕЛП. Амортизацията по ЕЛП се включва във финансовите приходи в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Загубите, възникващи от обезценка, се признават в отчета за промените в нетните активи като самостоятелен показател – разходи за обезценка.

В края на всеки отчетен период Фондът признава корекции за загуби за очаквани кредитни загуби от вземанията и парични средства и парични еквиваленти. В края на всеки отчетен период Фондът актуализира оценката на изменението в кредитния риск на съответните финансови инструменти. Фондът оценява загубата от обезценка за финансовия инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента, ако кредитният риск на финансовия инструмент се е увеличил значително от първоначалното признаване. Ако кредитният риск на финансовия инструмент не е значително увеличен от първоначалното признаване, Фондът оценява загубата от обезценка за дадения финансов инструмент на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за 12 месеца.

При оценката за определяне на значително увеличение на кредитния риск Фондът отчита промяната в риска от настъпване на неизпълнение през очаквания срок на финансовия инструмент, а не промяната в размера на очакваните кредитни загуби. За да направи тази оценка, Фондът сравнява риска от настъпване на неизпълнение по финансовия инструмент към отчетната дата и към датата на първоначалното признаване и взема предвид разумната и аргументирана информация, достъпна без извършване на извъншни разходи или усилия, която удостоверява значително увеличение на кредитния риск след първоначалното признаване. Фондът разглежда както количествена, така и качествена информация, която е разумна и подкрепяща, включително исторически опит и информация за бъдещо развитие. Следната информация се взема предвид при оценката дали кредитният риск се е увеличил значително след първоначалното признаване:

- съществуващо или очаквано значително влошаване на външния (ако е наличен) или вътрешния кредитен рейтинг на финансовия инструмент;
- значимо влошаване на външните пазарни индикатори за кредитен риск за дадения финансов инструмент, например значително увеличение на кредитните spread, кените на суап за кредитно неизпълнение за дължника или продължителността на времето или елеента, до който справедливата стойност на финансов актив е по-ниска от амортизираната му стойност;
- съществуващи или прогнозни неблагоприятни промени в бизнеса, финансови или икономически условия, които се очаква да причинят значително намаляване на способността на дължника да изпълнява задълженията си;
- съществуващо или очаквано значително влошаване на оперативните резултати на дължника;
- значителни увеличения на кредитния риск по отношение на други финансови инструменти на същия дължник;
- актуална или очаквана значителна неблагоприятна промяна в регулаторната, икономическата или технологичната среда на дължника, която води до значително намаляване на способността на дължника да изпълнява задълженията си по дълга.

Независимо от резултата от горната оценка, Фондът приема, че кредитният риск по даден финансов актив се е увеличил значително от първоначалното признаване, когато договорните плащания са просрочени с повече от 30 дни, освен ако Фондът не разполага с разумна и подкрепяща информация, която да показва друго.

Фондът редовно следи за ефективността на използваните критерии при определянето дали има значително увеличение на кредитния риск и ги преразглежда, за да подмени, че критериите са в състояние да идентифицират значително увеличение на кредитния риск преди сумата да стане просрочена.

Фондът счита следните обстоятелства за настъпване на неизпълнение за целите на управление на вътрешния кредитен риск:

- нарушение на финансовите условия от страна на дължника; или
- информацията, разработена вътрешно или получена от външни източници, показва, че с малко вероятно дължникът да плати на кредитори си, включително на Фонда, изцяло (без да се отчитат обещанията, държани от Фонда).

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9. Финансови инструменти, продължение

Независимо от горния анализ, Фондът счита, че е настъпило неизпълнение, когато даден финансов актив е с над 90 дни просрочие, освен ако Фондът има разумна и подкрепена информация, за да докаже, че по големо просрочие е по-подходящ критерий за неизпълнение.

Финансов актив е с кредитна обезценка, когато едно или повече събития оказват негативно въздействие върху оценката на бъдещите парични потоци от този финансов актив. Доводителство, че даден финансов актив е с кредитна обезценка, включва наблюдавани данни за следните събития:

- а) значителни финансови затруднения на емитента или дължника;
- б) нарушение на договора, като неизпълнение или събитие на просрочие;
- в) кредиторът (ите) на дължника, по икономически или договорни причини, свързани с финансовите затруднения на дължника, предоставя на дължника отстъпка (и), която кредиторът (ите) не би предоставял в нормален случай;
- г) става вероятно дължникът да влезе в несъстоятелност или друга финансова реорганизация; или
- д) изчезването на активен пазар за този финансов актив поради финансови затруднения.

Измерването на очакваните кредитни загуби е функция от вероятността за неизпълнение, загубата при неизпълнение (т.е. размера на загубата при неизпълнение) и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността за неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с информация за бъдещото развитие, както е описано по-горе. Експозицията при неизпълнение за финансовите активи, се състои от другата балансова стойност на активите към датата на отчетния период.

За финансовите активи очакваната кредитна загуба се оценява като разликата между всички договорни парични потоци, които се дължат на Фонда в съответствие с договора и всички парични потоци, които Фондът очаква да получи, дисконтирани с оригинален ефективен лихвен процент. Фондът признава печалба или загуба от обезценка в отчета за промените в нетните активи за всички финансови инструменти със съответстващи корекции на тяхната балансова стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица.

Отписване

Фондът отписва финансов актив, когато договорните права към паричните потоци от финансовия актив изтекат, или когато прехвърля правата за получаване на договорните парични потоци от финансовия актив и трансакция, в която се прехвърлят всички съществени рискове и печалби от притежаването на финансовия актив. Всяко участие в прехвърлени финансови активи, което е създадено или запазено от Фонда, се признава като отделен актив или пасив.

Фондът извършва трансакция, при която прехвърля активи, признати в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, но запазва всички или всички съществени рискове и печалби от прехвърлените активи или част от тях. Ако са запазени част или всички съществени рискове и печалби, то прехвърлените активи не се отписват от отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица. Прехвърляне на активи със запазване на част или всички съществени рискове и печалби са например сделки със заемане на ценни книжа или с запазване за обратна изкупуване.

При трансакции, при които Фондът нито запазва, нито прехвърля всички съществени рискове и печалби от притежаването на един финансов актив, той отписва актива, ако не запазва контрол над него. Правата и задълженията, запазени при прехвърлянето, се признават отделно съответно като активи и пасиви. При сделки, при които се запазва контрол над актива, Фондът продължава да признава актива до степента на участие, и зависимост от това доколко е изложено на промени в стойността на прехвърления актив.

Фондът отписва определени инвестиционни ценни книжа, когато бъдат определени като несъбираеми – например, когато има информация, показваща, че дължникът е в тежко финансово затруднение и няма реалистична перспектива за възстановяване, напр. когато дължникът е бил ликвидирал или е влязъл в производство по несъстоятелност. Отписаните финансови активи все още могат да бъдат обект на дейности по приемливо излъчване съгласно процедурите за възстановяване на Фонда, като се вземат предвид правните консултации, които е умелно. Всички възстановени суми се отчитат в печалбата или загубата.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.9.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Фонда включват основно задължения към Компанията.

Фондът признава финансовите пасиви на датата на възникване по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо по амортизираща стойност.

Фондът отписва финансов пасив, когато нетните договорни задължения са изгубвани, отменени или изтекат.

2.9.3. Принципи за оценка по справедлива стойност

Справедлива стойност е цена при нормална сделка за продажба на актив или за прехвърляне на пасив, която би се случила между пазарни участници към датата на оценка. Справедливата стойност е изходна цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Като определен път като основен, така и най-изгодният пазар се счита за такъв пазар, до който Фондът задължително има достъп. Фондът използва основно пазарния, и по-ограничено приходния подход, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котирани пазарни цени и дисконтирани парични потоци.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя всеки ден на база пазарни котировки на цените им към края на предходния работен ден на активен пазар за този инструмент, без в нея да се включват разходите по осъществяване на сделката. Пазарът се счита за активен, ако борсовите листи са регулярни и лесно достъпни и представляват акумулирвани и редовно осъществявани преки пазарни сделки.

Ако пазарът за даден финансов инструмент не е активен, Фондът установява справедливата стойност, използвайки ценообразуващи модели или техники на дисконтиране на паричните потоци. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, разчита възможно най-малко на специфични за Фонда оценки, включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цена и е съвместима с приетите икономически методологии за ценообразуване на финансови инструменти. Данните за техниките за оценка удачно представят пазарните очаквания и измервания за факторите на риск и доходност, присъщи на финансовия инструмент.

2.9.4. Началби и загуби от последваща оценка

Всички печалби и загуби, възникнали в резултат на промени в справедливата стойност на финансови инструменти отчестени по справедлива стойност през печалба или загуба, се признават в отчета за приходите и нетните активи на разположение на осигурените лица на ежемесечна база.

2.10. Такси и удържки в полза на Компанията

За осъществяване на дейности по допълнително пенсионно осигуряване и за управление на АПФ, Компанията събира следните такси и удържки от осигурените лица, определени в Правилника на Фонда:

- еднократна пенсионерна такса;
- такса от всяка осигурителна вноска;
- инвестиционна такса;
- такса при изтегляне на средства от индивидуалната партида вреди настъпил осигурителен случай;

Фондът не плащава други такси и удържки, освен определените в Правилника за организацията на дейността му.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.11. Промени в счетоводните политики

Първоначално прилагане на нови изменения към съществуващи стандарти, влезли в сила през текущия отчетен период

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **МСФО 9 Финансови инструменти** – приет от ЕС на 22 ноември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);
- **МСФО 15 Приходи от договори с клиенти и изменения на МСФО 15 "Дата на влизане в сила на МСФО 15"** – приет от ЕС на 22 септември 2016 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);
- **Изменение на МСФО 2 Плащане на базата на акции – Класифициране и измерване на сделки на базата на акции** – прието от ЕС на 26 февруари 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);
- **Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори – Приложение на МСФО 9 Финансови инструменти с МСФО 4 Застрахователни договори** – прието от ЕС на 3 ноември 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018 или при първоначално приложение на МСФО 9 Финансови инструменти);
- **Изменение на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти – Изменяване на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти** – прието от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);
- **Изменение на МСС 40 Инвестиционни имоти – Прехвърляне на инвестиционни имоти** – прието от ЕС на 14 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);
- **Изменения на МСФО 1 и МСФО 28 вследствие на „Подобрения на МСФО (цикъл 2014-2016)“**, произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 1, МСФО 12 и МСС 28) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировките – приети от ЕС на 7 февруари 2018 (измененията на МСФО 1 и МСС 28 са приложими за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);
- **КРМСФО 22 Сделки в чуждестранна валута и авалсови плащания** – прието от ЕС на 28 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2018);

МСФО 9 „Финансови инструменти“ пълно заменя МСС 39 „Финансови инструменти. Признание и Оценка“, като изменя досегашните изисквания по отношение оценяването на финансови инструменти в три основни области:

- **Класификация и оценка** – МСФО 9 въвежда нов подход към класификацията на финансовите активи, базиран на характеристиките на паричните потоци и бизнес модела, в рамките на който се управлява съответния финансов актив.
- **Обезценка** – Въвежда се нов модел за обезценка на финансови инструменти до размера на очаквани кредитни загуби, който ще доведе до по-равно отчитане на кредитни загуби.
- **Оценяването на хеджирането** може да следва по-точно стратегията за управление на риска, като са допустими по-широк обхват от хеджиращи инструменти и хеджирани обекти. Ретроспективната оценка на ефективността на хеджа не се изисква, а проспективната оценка се базира на принципа за икономическа връзка

а) класификация и оценка

МСФО 9 определя 3 категории на класификация на финансовите активи, които заместват досегашните категории съгласно МСС 39. Тези категории са: амортизирана стойност, справедлива стойност през друг всеобхватен доход и справедлива стойност през печалба и загуби.

Фондът прилага изискванията на МСФО 9 от 01 януари 2018. Преди първоначалното прилагане на МСФО 9, съгласно изискванията на МСС 39, инвестициите на фонда бяха класифицирани като държани за търговане, отчитани по справедлива стойност през печалба и загуба.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.11. Промени в счетоводните политики

Съгласно МСФО 9, портфейл от финансови активи, който се управлява и чието поведение се оценява на база справедлива стойност не е държан като в рамките на бизнес модела с цел събиране на договорни парични потоци, нито в рамките на бизнес модела с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. Ръководството на Пенсионната Компания управлява Фонда с фокусирано внимание върху информацията за справедлива стойност и използва тази информация, за целите на оценката на дейността на Фонда и вземането на решения. В допълнение, портфейл от акция, който отговаря на определението за държан за търгуване не може да бъде управляван с цел събиране на договорни парични потоци, нито с цел събиране на договорни парични потоци и продажба на финансови активи. За такъв тип портфейли събирането на договорни парични потоци е инцидентно в рамките на постигането на целта на бизнес модела. Съответно такива портфейли следва да бъдат оценявани по справедлива стойност през печалба и загуба в съответствие с МСФО 9 пар. Б.4.1.6.

Изискванията на МСС 39 по отношение отчитането на финансови пасиви са пренесени в МСФО 9 с ограничени промени. Финансовите пасиви, деривативи включително, отчитани като държан за търгуване продължават да се отчитат по справедлива стойност през печалби и загуби.

Тъй като инвестициите на Фонда до датата на първоначално прилагане на новия стандарт, са били отчитани като държан за търгуване и управлявани и оценявани на база справедлива стойност, те остават класифицирани като отчитани по справедлива стойност през печалби и загуби при приемането на МСФО 9. Съответно първоначалното прилагане на МСФО 9 от 01 януари 2018, не е довело до съществени промени в класификацията и оценката на финансовите инструменти държани от Фонда.

Финансови активи, класифицирани като държани до плащ, земи и вземания съгласно МСС 39, които са били оценени по амортизирана стойност продължават да се оценяват по амортизирана стойност съгласно МСФО 9, тъй като се държат в рамките на бизнес модела за събиране на договорни парични потоци и тези парични потоци се състоят от главници и дивиденди върху неизплатената сума на главницата.

По отношение паричните средства и еквиваленти, които на база на извънриен анализ на характеристиките на паричния поток и бизнес модела, в рамките на които се управлява актива, Компанията признава финансови активи по амортизирана стойност.

б) обезценка на финансови активи

Във връзка с обезценката на финансовите активи, МСФО 9 изисква модел за очакваните кредитни загуби, за разлика от модела за възникналите кредитни загуби съгласно МСС 39. Моделът за очакваните кредитни загуби изисква Компанията да отчете очакваните кредитни загуби и промените в очакваните кредитни загуби към всяка отчетна дата отразяващи промените в кредитния риск от първоначалното признаване на финансовите активи. С други думи, вече не е необходимо изплатването на събитие по отношение до загуба, преди да бъдат признати кредитните загуби.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по *паричните средства и еквиваленти в банки*, Фондът прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Фондът прилага “тристепенен” модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент (актив). За целта се прилага рейтингов модел, като се използват рейтинзите на банките, определени от международно признати рейтингови фирми като Moody’s, Fitch, S&P, BCRA и Fitchiberg. На тази база, от една страна, се използват публични данни за PD (вероятности за неизпълнение), реферирани към рейтинга на съответната банка, а от друга, от промяната на рейтинга на съответната банка, Фондът оценява идващото на зрялост кредитен риск. Загубите при неизпълнение се оценяват съобразно наличието на гарантирани и/или обезпечени суми по банковите сметки.

За вземания и договорни активи МСФО 9 изисква опростен подход за оценка на загубата от обезценка на стойност, която е равна на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента.

Последващите измененията на МСФО 7 водят също така до по-разширено оповестяване на експозицията на Фонда към кредитен риск във финансовия отчет (виж бележки №3 за повече информация).

Ръководството на Компанията счита, че приемането и на останалите нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти от 01 януари 2018 не оказва съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане, поради спецификата на дейността му.

Бележки към финансовия отчет

2. Съществени счетоводни политики, продължение

2.12. Стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

- **МСФО 16** **Активи** – приет от ЕС на 31 октомври 2017 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- **Изменение на МСФО 9 “Финансови инструменти”** – Характеристики за предпазване с отрицателно обезщетение – прието от ЕС на 22 март 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- **КРМСФО 23 “Несигурност при третирането на данъка върху доходите”** – прието от ЕС на 23 октомври 2018 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019).

Фондът е избрал да не приема тези нови стандарти и измененията на съществуващите стандарти преди датата на влизането им в сила. Фондът очаква приемането на тези нови стандарти и измененията на съществуващи стандарти да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане.

Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датата на влизане в сила, посочени по-долу са за първите МСФО):

- **МСФО 14** **Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – ЕС е взел решението да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **МСФО 17 “Застрахователни договори”** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021);
- **Изменение на МСФО 3 “Бизнес комбинации”** – Определение за бизнес (в сила за бизнес комбинации за които датата на придобиване е на или след началото на годишен отчетен период, започващ на или след 1 януари 2020 и за придобиване на актив, възникващо на или след началото на този период);
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вноски на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал);
- **Изменение на МСС 1 “Представяне на финансови отчети” и МСС 8 “Счетоводни политики, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки”** – Определение за съществено (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020);
- **Изменения на МСС 19 “Доходи на нетни лица”** – Корекция на плана, съкращаване или уреждане (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- **Изменения на МСС 28 “Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия”** - Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- **Изменения на различни стандарти „Подобрения на МСФО (цикъл 2015-2017)”,** произтичащи от годишния проект за подобрения на МСФО (МСФО 3, МСФО 11, МСС 12 и МСС 23) основно с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2019);
- **Изменения на Референциите към Концептуалната рамка в МСФО** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020).

Фондът очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Фонда в периода на първоначалното им прилагане. Отчитането на хеджирането, обяснено се до портфейли от финансови активи и пасиви, чиято признание не са приети от ЕС, е все още нерегулирано.

Според препоръката на Фонда прилагането на отчитане на хеджирането за портфейли от финансови активи и пасиви съгласно МСС 39: **Финансови инструменти: Признание и оценяване**, няма да окаже съществен ефект върху финансовия отчет, ако се прилага към отчетната дата.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска

АПФ „АСК Родина“ е изложено на следните видове риск при операциите си с финансови активи:

- Кредитен риск
- Пазарен риск
- Ликвиден риск
- Законов риск
- Политически риск
- Риск от концентрация

Управлението на риска на Фонда се извършва от Комитет по управление на риска, който взема своите решения на базис на анализи, отчетки и предложения на отдел „Управлението на риска“.

Процесът по измерване и управление на риска включва анализ на видовете рискове, на които са изложени активите на Фонда. В случай на превишение на тези рискове, над предварително определено ниво, отговорно за рисковата толерантност на Фонда се вземат решения за намаляването им.

3.1. Кредитен риск

„Кредитен риск“ е обикно рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емисиите на финансови инструменти, намеренията страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност.

Ръководството разглежда три основни вида кредитен риск:

- **Контрагентен риск** – рискът от неизпълнение на задълженията от намеренията страна по извънборсови сделки като валутни форуърди, лихвени свупове, и други извънборсови инструменти разрешени от нормативната база. Компанията управлява този риск чрез лимит за стойността на нетното вземане от всички извънборсови сделки, сключени с една изрещна страна като процент от нетните активи.
- **Рискова премия** - разликата между доходността по надеж на корпоративна, общинска или ипотечна облигация и държавна облигация със сходни параметри. Компанията анализира нивото на рисковата премия и нейното съответствие с кредитното качество на емитента.
- **Инвестиционен кредитен риск** – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един дългов финансов инструмент, поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, неплатежоспособност, промяна в контрола, съпствена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. Ръководството управлява този риск като извършва качествени и количествени кредитен анализ на базата на финансови отчети, капиталова структура, обезпечение и управление и резултата на емитента.

Таблицата по-долу представя качеството на финансовите активи като максимална кредитна експозиция, на базата на рейтинги, извлечени приоритетно от Стандард енд Пуърс. При липса на рейтинг от тази агенция са използвани такива от Фич.

В милиони лева	2018	2017
Центри вноски, издадени или гарантирани от държавата		
Рейтинг: А-	9 127	-
Рейтинг: BBB+	4 023	9 436
Рейтинг: BBB	13 164	11 472
Рейтинг: BBB-	24 986	24 057
Рейтинг: BB+	5 192	4 089
Рейтинг: BB	-	6 241
	56 492	55 295
Корпоративни облигации		
Рейтинг: АА	-	-
Рейтинг: BBB+	1 213	1 242
Рейтинг: BB+	-	-
Рейтинг: BB	-	279
Без рейтинг	304	-
	1 517	1 521
Акции, прераз и дялове		
Без рейтинг	38 581	31 370
	38 581	31 370
	96 590	88 186

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.1. Кредитен риск, продължение

Към 31 декември 2018 г. остава несигурност относно кредитния риск, свързан с държавен дълг за някои от страните. Фондът внимателно управлява този риск през годината и като резултат от това общото качество на портфейла от държавен дълг е добро.

Таблицата по-долу представя балансовата стойност на портфейла от държавен дълг по страни.

<i>В милион лева</i>	2018	2017
Отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба		
България	14 927	12 534
Испания	9 127	5 998
Португалия	7 404	5 347
Румъния	7 135	7 317
Италия	5 760	5 925
Хърватия	5 192	2 963
Мексико	4 023	3 438
Индонезия	2 924	4 206
Турция	-	- 089
Бразилия	-	3 278
Общо	56 492	55 295

- *методико третиране* - отчетени по справедлива стойност през печалба или загуба
- *риск на паритета страна* - сделките се сключват DVP (доставка срещу плащане, с изключение на сделките с Български държавен дълг) и поради тази причина рискът от насрещната страна е сведен до минимум.
- *ликвидност* - емисиите представляват предимно емисии с zeroоблигации, издадени от съответните страни. Емисиите са качествени за търговия на регулирани капиталови пазари. Текущо биват котирани обемни, по-големи от прилежаващите, от множество борсови посредници и по тази причина смятаме, че ликвидният риск е нисък.
- *влияние на риска от промяна на цената* - според правилата за управлението на риска на Фонда, модифицираната дюрация е методът, чрез който се измерва лихвеният риск на целната книга. Основният риск при промяна на пазарната цена на дългов инструмент с фиксиран купон е промяната в пазарните лихвени проценти. Модифицираната дюрация е показател доколко пазарната цена на дадена дългова ценна книга е чувствителна към промяната на пазарните лихвени проценти.

Таблицата по-долу представя матурирестната структура на портфейла от държавен дълг по страни.

31 декември 2018	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
<i>В милион лева</i>						
България	13	182	28	5 661	9 043	14 927
Испания	39	-	57	3 648	5 383	9 127
Португалия	-	178	21	2 700	4 505	7 404
Румъния	-	11	46	-	7 078	7 135
Италия	-	12	7	3 455	2 286	5 760
Хърватия	-	69	42	2 024	3 057	5 192
Мексико	-	59	-	2 575	1 389	4 023
Индонезия	-	-	41	2 883	-	2 924
	52	311	242	22 916	32 741	56 492

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.1. Кредитен риск, продължение

31 декември 2017	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Общо
В милиони лева						
България	14	138	24	760	11 658	12 594
Румъния	-	-	133	-	7 181	7 314
Италия	-	-	32	-	5 966	5 998
Испания	-	11	7	3 488	2 419	5 925
Португалия	-	105	21	-	5 421	5 547
Индонезия	-	-	36	1 113	3 037	4 206
Турция	-	-	85	3 581	423	4 089
Мексико	-	40	12	3 386	-	3 438
Бразилия	47	-	11	2 320	909	3 278
Хърватия	-	19	42	2 049	853	2 963
	61	313	423	16 637	37 861	55 295

3.2. Пазарен риск

Ръководството на Компанията идентифицира и измерва основните видове пазарен риск, свързани с отделните инструменти в портфейла от ценни книжа на Фондът:

3.2.1. Лихвен риск

„Лихвен риск“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, поради изменение на нивото на лихвения процент, влияещ върху стойността на този инструмент.

Ръководството измерва лихвения риск чрез следните количествени методи:

„Дюрация“ – основна мярка за чувствителността на един инструмент към изменението на нивото на лихвените проценти. Използва се методът на модифицираната дюрация да измери и управлява лихвения риск, свързан с всеки инструмент, базиран на лихвен процент като облигации, лихвени супове, фючърс, базирани на лихвени проценти, и фючърс, базирани на облигации. Изчисление на модифицирана дюрация се извършва чрез следната формула:

Модифицирана Дюрация = (Маколи Дюрация)/(1 + Y/p), където:

Маколи Дюрация – средно-тегемени парични потоци на база време;

Маколи Дюрация = $\sum [(Сегашна Стойност на Паричен Поток) / Цена на Облигация]$

Y – доходност до падеж

p – брой лихвени плащания на година

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.1. Лихвен риск, продължение

Таблиците по долу представят лихвените финансови активи на Фонда към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г. по тяхната балансова стойност съгласно лихвените им условия и матуриретната им структура.

31 декември 2018	Инструменти с плаващ лихвен процент	Инструменти с фиксиран лихвен процент					
		Общо	До 1 месеца	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години
<i>В хиляди лева</i>							
Активи							
Парични средства		13 327	13 327				
Инвестиции	30%	58 009	52	516	246	23 794	33 097
Общо		71 336	13 379	516	246	23 794	33 097

31 декември 2017	Инструменти с плаващ лихвен процент	Инструменти с фиксиран лихвен процент					
		Общо	До 1 месеца	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години
<i>В хиляди лева</i>							
Активи							
Парични средства		10 678	10 678	-	-	-	-
Инвестиции		56 816	61	598	428	16 638	39 091
Общо		67 494	10 739	598	428	16 638	39 091

Чувствителност на истините активи към промяна на лихвените нива

Чувствителност към промяната на лихвените проценти и нейното отражение в отчета за промените в истините активи за разположение на осигурените лица, определена чрез метода на модифицираната диверсия е показана в следващата таблица:

<i>В хиляди лева</i>	100 базисни точки промяна в лихвените нива
Към 31 декември 2018	2 995
Към 31 декември 2017	2 955

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.1. Анхвен риск, продължение

3.2.2. Валутен риск

„Валутен риск“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент, депониран във валута различна от Лев и Евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута и Лев/Евро.

Ръководството измерва валутния риск чрез използване на историческа волатилност на курс на съответната валута към лева или еврото и количественото определяне на експозицията на валутата като процент от нетните активи на съответния пенсионен фонд.

Таблиците по – долу представят експозициите на Фонда по валове валути към 31 декември 2018 г. и 31 декември 2017 г.

В хиляди лева	Към 31 декември 2018				
	Лева	Евро	Долари	Йени	Общо
Активи					
Парични средства	12 697	523	107	-	13 327
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	689	14 236	-	-	14 927
Корпоративни облигации	-	304	-	-	304
Акции, дялове и права	6 340	171	-	-	6 511
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	41 565	-	-	41 565
Чуждестранни корпоративни облигации	-	1 213	-	-	1 213
Чуждестранни акции, дялове и права	-	15 832	6 609	9 609	32 070
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	21	-	21
Вземания	1	80	4	-	85
Общо	19 727	73 946	6 741	9 609	110 023
Пасиви					
Деривативни финансови инструменти	-	12	-	118	130
Задължения	86	-	-	-	86
Общо	86	12	-	118	216

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.2. Пазарен риск, продължение

3.2.2. Валутен риск, продължение

В десетки лева	Към 31 декември 2017				
	Лева	Евро	Долари	Йени	Общо
Активи					
Парични средства	9 194	1 443	41	-	10 678
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	713	11 821	-	-	12 534
Акции, дялове и права	6 684	189	-	-	6 873
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	-	39 483	3 275	-	42 761
Чуждестранни корпоративни облигации	-	1 521	-	-	1 521
Чуждестранни акции, дялове и права	-	13 176	6 920	4 401	24 497
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	-	-	83	17	100
Вземания	1	91	3	-	95
Общо	16 592	67 724	10 325	4 418	99 059
Пасиви					
Деривативни финансови инструменти	-	24	-	-	24
Задължения	139	-	-	-	139
Общо	139	24	-	-	163

Фондът управлява чуждестранните валутни експозиции чрез сключване на форвардни договори, чрез които потенциалната загуба от валутна обезценка се компенсира пропорционално от промяната в стойността на форварда. Към 31.12.2018г. експозицията към валута извън евро и лев е изцяло хеджирана и чувствителността на активите на фонда към измененията във валутни курсове клонят към нула.

3.2.3. Ценови риск

„Ценови риск, свързан с инвестиции“ е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент при неблагоприятни промени на вивата на пазарните цени.

Ръководството измерва ценови риск чрез приложимия за съответния пазар количествен метод от изброените:

- Историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение;
- β -коэффициента към индексите на съответните пазари.

При невъзможност за прилагане на горесписаните два метода ръководството използва стандартното отклонение на индексите на регулярните пазари, на които се търкуват дадени акции като заместител при цялостния анализ на портфейлите.

Стандартното отклонение за 2018 година е 3.63%, което при 95% доверителен интервал не предполага дневни загуби, надвишаващи 415 хил. лв.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Ликвиден риск

„Ликвиден риск“ е рискът от загуби при неблагоприятни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

В следващите таблици е представен анализ на активите и пасивите на Фонда, анализирани според остатъчните договорни срокове до падеж:

Остатъчни договорни падежи на финансовите активи и пасиви по техните балансови стойности към 31 декември 2018 г.:

В хиляди лева

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Пад 5 години	Без договорен матуриртел	Общо
Активи							
Нарични средства	13 327	-	-	-	-	-	13 327
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	13	182	28	5 661	9 043	-	14 927
Корпоративни облигации	4	-	-	60	240	-	304
Акции, дялове и права	-	-	-	-	-	6 511	6 511
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	39	329	212	17 287	23 698	0	41 565
Чуждестранни корпоративни облигации	-	6	6	845	356	-	1 213
Чуждестранни акции, дялове и права	-	-	-	-	-	32 070	32 070
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	21	-	-	-	-	-	21
Други вземания	1	-	-	-	-	84	85
Общо активи	13 405	517	246	23 853	33 357	38 665	110 023
Пасиви							
Деривативни финансови инструменти	118	-	12	-	-	-	130
Задължения към ПОД	83	-	-	-	-	-	83
Други вземания	3	-	-	-	-	-	3
Общо пасиви	204	-	12	-	-	-	216

Компанията извършва регулярно анализ на текущата ликвидност на активите и пасивите на Фонда. На база на актуерски изчисления ръководството на Компанията очаква предстоящите плащания към осигурени лица и към пенсионери в предвидените в Правилника случаи в срок от една година да са в размер на 15 229 хил. лв., в из периода над 1 година не могат да бъдат направени точни прогнози на предстоящите плащания. В резултат на анализа към 31.12.2018 г. задълженията към Компанията се покриват в рамките на един месец.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.3. Ликвиден риск, продължение

Осигурени договорни плащаня на финансовите активи и пасиви по техните балансови стойности към 31 декември 2017 г.

В милиони лева

	До 1 месец	От 1 до 3 месеца	От 3 месеца до 1 година	От 1 до 5 години	Над 5 години	Без договорен матуритет	Общо
Активи							
Налични средства	10 678			-	-	-	10 678
Ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	24	138	24	700	11 658	-	12 534
Акции, дялове и права	-	-	-	-	-	6 873	6 873
Чуждестранни ценни книжа, издадени или гарантирани от държавата	47	175	398	15 938	26 203	-	42 761
Чуждестранни корпоративни облигации		285	6	-	1 230		1 521
Чуждестранни акции, дялове и права	-	-	-	-	-	24 497	24 497
Деривативни активи, държани с цел управление на риска	100	-	-	-	-	-	100
Други вземания	95	-	-	-	-	-	95
Общо активи	10 934	598	428	16 638	39 091	31 370	99 059
Пасиви							
Деривативни финансови инструменти	-	-	-	24	-	-	24
Задължения към ПЛОД	131	-	-	-	-	-	131
Други вземания	8	-	-	-	-	-	8
Общо пасиви	139	-	-	24	-	-	163

3.4. Законов риск

„Законов риск“ – включва всички рискове за портфейла, свързани с промени в КСО и други нормативни актове, регулиращи инвестиционната дейност на Фонда. Подобни промени могат да доведат до загуба на пазарна стойност при привеждането на портфейла в регулация.

Ръководството наблюдава законовия риск чрез отчитане на вероятността за промени в нормативната база и разглеждане на възможните за инвестициите си пряко тези ограничения.

В Държавен вестник бр. 92 от 2017 г. бе обнародван Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване. С него се извършват промени в регламентацията на допълнителното пенсионно осигуряване, а следните основни закони:

- Развитие на системата на корпоративно управление на пенсионноосигурителните дружества, повишаване на изискванията към членовете на управителните и контролните органи;

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.4. Законен риск, продължение

- Усъвършенстване на изискванията към системите за управление на пенсионноосигурителните дружества;
- Развитие на функциите на банките-попечители;
- Усъвършенстване на режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване;
- Съобразяване с изисквания на законодателството на Европейския съюз;
- Повишаване на изискванията към осигурителните посредници;
- Повишаване на прозрачността на допълнителното пенсионно осигуряване и на осведомеността на осигурените лица;
- Промени в регулаторните правомощия и усъвършенстване на производствата по издаване на разрешения и одобрения;
- Други.

Основната част от измененията, свързани с режима за инвестиране на средствата на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване влизат в сила на 18.11.2018г. В § 155, ал.1 от ЗИДКСО е предвиден 18-месечен срок от обнародването на закона в "Държавен вестник", в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат дейността си в съответствие със закона и актовете по прилагането на Кодекса, като съгласно § 155, ал.3 от ЗИДКСО е изрично уреден срок до 31 декември 2021 г., в който пенсионноосигурителните дружества са длъжни да приведат в съответствие с предвидените изисквания към инвестиционната дейност активите, притежавани от управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване, които към датата на влизането в сила на закона не отговарят на тези изисквания.

Ръководството на Компанията е предприело необходимите действия за привеждане на дейността на Компанията и управляваните от нея фондове в съответствие с изискванията на законодателството.

3.5. Политически риск

„Политически риск“ – произтича от промята на сътресения в политическото положение, водещи до влошаване на нормалното функциониране на държавните органи и институции. Той се изразява в предприемането от страна на официалните власти на мерки и инициативи, които могат да доведат до влошаване на пазарните и инвестиционни условия, при които Фондът осъществява своята дейност.

Ръководството наблюдава политическия риск чрез присъдения кредитен рейтинг на държавата емитент, съответно на държавата по седалище на емитента/контрагента, както и наблюдение на политическата обстановка държавата-емитент, съответно на държавата по седалище на емитента/контрагента.

3.6. Риск от концентрация

„Риск от концентрация“ е рискът от загуби поради неправилна диверсификация на експозиции към един емитент, група свързани лица, към един и същ икономически отрасъл или географска област. Фондът следва съществуващите регулации, касаещи инвестиционната дейност на пенсионните фондове в България, и диверсифицира инвестиционния портфейл по всеки един от споменатите по горе компоненти.

Измерването на риска от концентрация се осъществява от Ръководството, чрез количествено определяне на експозицията към всеки емитент (група свързани лица) като процент от нетните активи.

Експозициите към финансови инструменти, изчислявани: 5% от нетните активи на АПФ, са: ДЦК на Република България и Парични средства в разплащателни сметки в банки.

Бележки към финансовия отчет

3. Политика на ръководството по отношение на риска, продължение

3.6. Риск от концентрация, продължение

Таблиците по-долу представят концентрацията по географски региони на акции, дялове и права към 31 декември 2018 и 31 декември 2017:

<i>В хиляди лева</i>	Към 31 декември 2018				
	България	Европа	Япония	САЩ	Общо
Индексни фондове (ETF)	-	6 867	4 746	5 200	16 813
АДСИЦ	1 019	-	-	-	1 019
Акции	5 112	3 721	5 388	5 936	20 357
Дялове	380	-	-	-	380
Права	-	12	-	-	12
Общо акции, дялове и права	6 511	10 600	10 334	11 136	38 581

<i>В хиляди лева</i>	Към 31 декември 2017				
	България	Европа	Япония	САЩ	Общо
Индексни фондове (ETF)	-	7 303	3 334	1 745	12 382
АДСИЦ	501	-	-	-	501
Акции	5 938	2 539	4 401	5 175	18 053
Дялове	434	-	-	-	434
Права	-	-	-	-	-
Общо акции, дялове и права	6 873	9 842	7 735	6 920	31 370

4. Използване на счетоводни преценки и предположения

Оценка на финансовите инструменти

Фондът определя справедлива стойност, използвайки следната йерархия, която отразява значимостта на факторите използвани за определяне на справедлива стойност:

- Ниво 1 - входящите данни на ниво 1 са котировите (некоригирани) цени на инструментите на акционерите пазари за идентични финансови инструменти;

4. Използване на счетоводни преценки и предположения, продължение

- Ниво 2 - входните данни на ниво 2 са входни данни за даден актив или пасив, различни от котирани цени, включени в ниво 1, които, пряко или косвено, са достъпни за наблюдение. Тази категория включва инструменти, оценявани използвайки котирани цени на подобни активи или пасиви на активни пазари; котирани цени на идентични или подобни активи или пасиви на пазари, които не се считат за активни; други техники за оценяване, където всички значими входни данни са пряко или косвено достъпни за наблюдение, използвайки пазарни данни;
- Ниво 3 - входните данни на ниво 3 са незабавно взети входни данни за даден актив или пасив. Тази категория включва всички инструменти, при които техниката за оценяване не включва наблюдавани входни данни и незабавно взетите входни данни имат значителен ефект върху оценката на инструмента. Тази категория включва инструменти, които се оценяват на базата на котирани цени на подобни инструменти, където значителни незабавно взети корекции или предположения се правят, за да отразят разликите между инструментите;

Техники за оценяване на значими ненаблюдавани входни данни

Следната таблица представя техниките за оценяване, използвани при оценяването на справедливите стойности на Ниво 3, както и използваните значими ненаблюдавани входни данни:

Вид на финансов инструмент	Справедлива стойност на 31.12.2018	Техника за оценяване	Значими ненаблюдавани входни данни	Взаимовръзка между ключови ненаблюдавани входни данни и справедлива стойност
Акции	406	Метод на дисконтирани парични потоци	Дисконтов процент, коригиран за риска над безрисковия лихвен процент и очаквания темп на растеж	Увеличение над безрисковия лихвен процент ще доведе до по-ниска справедлива стойност; Увеличаване на очаквания растеж ще доведе до по-висока стойност.
Акции	483	Метод на четката балансова стойност на активите	НСА не е пазарна оценка на активите	Чувствителна разлика м/у оценката на активите и пазарните стойности на оценяваните активи.
Акции	853	Метод на сравнителната цена-кешовка на дружествата анализи	Приема се, че стойността на оценяваното дружество е зависима от оценяваната група на дружествата анализи	по-висока оценка на оценяваната група от дружества анализи ще доведе до по-висока справедлива стойност на оценяваното дружество.

Справедливи стойности от Ниво 3

Равнище на справедливите стойности от Ниво 3

Следната таблица представя равнище на движението от началното сaldo до крайното сaldo на справедливите стойности от Ниво 3.

В начален миг	Дългови ценни книжки, д-ли за търгуване
Saldo на 1 януари 2018	-
Печалби, включени в отчета за приходи и нетните активи на разположение на оперирания миг	70
Покупки	
Продадени и ликвидирани	(146)
Изходящи трансфери от Ниво 3	(302)
Входящи трансфери към Ниво 3	2 154
Saldo на 31 декември 2018	1 776

Бележки към финансовия отчет

4. Използване на счетоводни преценки и предположения, проваляемис

Таблиците по долу показват балансовите и справяемите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви към 31 декември 2018 и 31 декември 2017 г., включително притока им в йерархията на справяемите стойности. Не е включена информация за справяемите стойности на финансови активи, разначени от тези оценявани по справяема стойност, ако балансовата стойност е разумно прибавяемис на справяемата стойност.

Вкл. клас	Балансова стойност		Справяема стойност								
	31 декември 2018	31 декември 2017	По справяемост	на през печалба	Земли и вземания	Аруги фин-пасиви	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Финансови активи, оценявани по справяема стойност											
Акции, дялове и т.н.	6	6 511	6 511	-	-	-	6 511	4 190	545	1 776	6 511
Чуждестранни акции, дялове и т.н.	6	32 070	32 070	-	-	-	32 070	32 070	-	-	32 070
Ценини книжа, плащателни или гаранционни от вържавата	6	14 927	14 927	-	-	-	14 927	14 927	-	-	14 927
Чуждестранни ценни книжа, издалени или гарантирани от вържавата	6	41 565	41 565	-	-	-	41 565	41 565	-	-	41 565
Корпоративни облигации	6	304	304	-	-	-	304	-	304	-	304
Чуждестранни корпоративни облигации	6	1 213	1 213	-	-	-	1 213	1 213	-	-	1 213
Деривативни активи, вържати с цел управление на риска	6.1	21	21	-	-	-	21	-	21	-	21
			96 611	-	-	-	96 611	93 965	870	1 776	96 611
Финансови пасиви, оценявани по справяема стойност											
Деривативни пасиви, вържати с цел управление на риска	6.1	130	130	-	-	-	130	-	130	-	130
			130	-	-	-	130	-	130	-	130

Руководството на Компанията счита, че балансовата стойност на вземания, парични средства и еквиваленти, както и задължения и отбавително равни на справяемата стойност поради техния краткосрочен характер.

Бележки към финансовия отчет

4. Използване на съставодни преценки и предположения, продължение:

В хил. лева	Балансова стойност				Сравнителна стойност			
	По справедли ва стойност	Засми и вземания	Аруни финанс	Общо	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност	Бсал.	или загуба	изменения	Общо				
Активи, дългове и прераза	6	6 873	-	6 873	6 873	-	-	6 873
Чуждестранни акции, дялове и прераза	6	24 497	-	24 497	24 497	-	-	24 497
Целни книжа, недвижими или охарактеризирани от държавата	6	12 534	-	12 534	12 534	-	-	12 534
Чуждестранни ценни книжа, недвижими или охарактеризирани от държавата	6	42 761	-	42 761	42 761	-	-	42 761
Чуждестранни корпоративни облигации	6	1 521	-	1 521	1 521	-	-	1 521
Деривативни активи, свързани с цел управление на риска	6.1	100	-	100	-	100	-	100
		88 286	-	88 286	88 186	100	-	88 286
Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност								
Деривативни пасиви, свързани с цел управление на риска	6.1	24	-	24	-	24	-	24
		24	-	24	-	24	-	24

Ръководството на Компанията счита, че балансовата стойност на вземания и изрични средства и скрити средства е приблизително равна на справедливата им стойност поради техния краткосрочен характер.

Бележки към финансовия отчет

5. Парични средства и парични еквиваленти

<i>В хиляди лева</i>	2018	2017
Парични средства в разплащателни сметки в банки	13 325	10 677
Парични средства на каса	2	1
	<u>13 327</u>	<u>10 678</u>

Наличните към 31.12.2018 г. парични средства по текущи сметки на дружеството са основно в банки с добри репутации и стабилна ликвидност, и кредитен рейтинг по Fitch BBB+.

6. Инвестиции по справедлива стойност в печалбата или загубата

<i>В хиляди лева</i>	2018	2017
<i>Финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност в печалбата или загубата:</i>		
Ценни книжки, издадени или гарантирани от държавата	14 927	12 534
Акции, права и дялове	6 511	6 873
Корпоративни облигации	304	
Чуждестранни ценни книжки, издадени или гарантирани от държавата	41 565	42 761
Чуждестранни акции права и дялове	32 070	24 497
Чуждестранни корпоративни облигации	1 213	1 521
	<u>96 590</u>	<u>88 186</u>

6.1. Деривативни финансови инструменти

Към 31 декември 2018г. Фондът има отворени сделки с деривативни финансови инструменти, които включват: валутен форуърд за продажба на щатски долари, валутен форуърд за продажба на японска йена и лихвен суап. Целта е намаляване на риска от промяна на валутния курс и промените в лихвените проценти, свързан с управлението на притежаваните от Фондът финансови активи. Сделките с деривативни финансови инструменти не отговарят на изискванията за отчитане на хеджиране и са отчетени по справедлива стойност в печалбата. Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

31 декември 2018	Валута	Паден	Номинална стойност в оригинална валута
Валутен форуърд	Щатски долар	22.01.2019г.	5 750 000.00
Валутен форуърд	Японска йена	22.01.2019г.	455 000 000.00
Лихвен суап	Евро	26.06.2019г.	337 500.00

Реализираните през 2018 г. загуби от деривативни финансови инструменти, отчетени по справедлива стойност, са в размер на 1 362 хиляди лева. Съответно реализираните печалби от оценка на хеджирани активи са в размер на 1 348 хиляди лева за 2018 г.

Към 31 декември 2017г. Фондът има отворени сделки с деривативни финансови инструменти, които включват: валутен форуърд за продажба на щатски долари, валутен форуърд за продажба на японска йена и лихвен суап. Целта е намаляване на риска от промяна на валутния курс и промените в лихвените проценти, свързан с управлението на притежаваните от Фондът финансови активи. Сделките с деривативни финансови инструменти не отговарят на изискванията за отчитане на хеджиране и са отчетени по справедлива стойност в печалбата. Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

Бележки към финансовия отчет

6.1. Деривативни финансови инструменти, продължение

Сделките са краткосрочни и имат следните параметри:

31 декември 2017	Валута	Идеж	Номинална стойност в оригинална валута
Валутен форуърд	Щетски долар	29.01.2018г.	6 250 000.00
Валутен форуърд	Японска йена	29.01.2018г.	303 000 000.00
Лихвен суш	Евро	26.06.2019г.	337 500.00

Реализираните през 2017 г. загуби от деривативни финансови инструменти, отчитани по справедлива стойност, са в размер на 1 283 хиля. лв. Съответно реализираните печалби от оценява на хеджиращи активи са в размер на 1 271 хиля. лв. за 2017 г.

6.1.1. Деривативни активи по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска

В хиляди лева	2018	2017
валутни деривативни финансови инструменти	21	100
	<u>21</u>	<u>100</u>

6.1.2. Деривативни пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата, държани с цел управление на риска

В хиляди лева	2018	2017
- деривативни финансови инструменти	130	24
	<u>130</u>	<u>24</u>

7. Вземания

В хиляди лева	2018	2017
Вземанията, свързани с инвестиции, които не са напълно обезпечени:		
включват:	80	90
- нетни вземания за акции	2	5
- нетни вземания за облигации	78	85
Вземания за дивиденди	4	4
Вземания от ИОК „ДСК – Родина“ АД	1	1
	<u>85</u>	<u>95</u>

Към данята на съставяне на финансовия отчет са наличие емисии, които са регистрирани просрочие по дължими лихви и/или главници, водени до предсрочна изплатеност на емисиите. През 2018 г. е начислена обезценка в размер на 25 хиля. лв. по тези емисии (2017 г.: 31 х. лв.). Вземанията са надлежно предадени в рамките на съответните производства по несъстоятелност и приети от синдиката.

Таблицата предоставя информация за начислените обезценки към края на отчетния период – данни за емисия, процент за изплатената обезценка и стойност.

Бележки към финансовия отчет

7. Вземания, продължение

31 декември 2018

В хиляди лева

Емисия	ISIN	Вземане преди обезценка към 31 декември 2018	Начислена обезценка през 2018г.	Общо Обезценка към 31 декември 2018	Нето Вземане към 31 декември 2018	% Обезценка
Пиром трибул мейбл АД Левел	BG2100044069	97	17	25	66	28.16%
Интерконтинъл Пропърти Девелопмънт АДСИЦ-София	BG2100019079	28	-	14	14	48.76%
"ЕВРОАНЕВИС" ЕАД	BG2100025076	111	8	111	-	99.64%
Northern Lights Bulgaria	XS0834163601	844	-	844	-	100.00%
		<u>1 074</u>	<u>25</u>	<u>994</u>	<u>80</u>	

През 2017 г. са начислени разходи за обезценка в размер на 31 хил. лв., които включват основно разходи за обезценка на вземанията от Интерконтинъл Пропърти Девелопмънт АДСИЦ-София в размер на 14 хил. лв.

8. Задължения

Задълженията включват задължения за такси към Комисията, задължения за данъци във връзка с изплащаните от Фонда средства на осигурени лица /10% окончателен данък през 2018 г., съгласно Закона за данъците върху доходите на физическите лица/ и други задължения.

В хиляди лева

	2018	2017
Задължения към ПОК „АСК – Родина“ АД		
- за такси от осигурителни вноски	70	100
- за инвестиционна такса	-	17
за встъпителна такса	10	11
за такси за изтегляне на суми	3	3
	<u>83</u>	<u>131</u>
Данъчни задължения	2	8
Други задължения	1	-
	<u>3</u>	<u>8</u>
	<u>86</u>	<u>139</u>

9. Начислени такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество

В хиляди лева

	2018	2017
Такси и удържки		
Такса от осигурителни вноски	1 056	970
Инвестиционна такса	-	357
Встъпителна такса	177	178
Такси за изтегляне на суми	41	36
	<u>1 274</u>	<u>1 541</u>

10. Изплатени средства на осигурени лица и пенсионери

В хиляди лева

	2018	2017
Изплатени средства към пенсионери	51	45
Еднократно или разсрочено изплатени средства към осигурени лица, придобили право на пенсия	4 990	4 157
Изплатени средства от осигурени лица	7 208	6 079
Изплатени средства на наследници на осигурени лица и пенсионери	575	268
	<u>12 824</u>	<u>10 549</u>

Бележки към финансовия отчет

11. Пенсионен резерв

В съответствие с изискванията на КСО, Компанията задължително създава пенсионни резерви, които да покриват плащането на пожизнените пенсии на лицата, осигурени в ДФФ, преживели по-дълго от презварителните актюерски разчети.

Към 31 декември 2018 г. ДФФ плаща пожизнени пенсии на пенсионери, съгласно Правилника на Фонда. В Компанията има пенсионен резерв за плащане на пожизнени пенсии на основание на действащата Наредба № 19 от 08.12.2004 г. Настоящата стойност на бъдещите плащания по тези пенсии, на базата на актюерски изчисления е 29 млн. лв., а средствата по индивидуалните партии на пенсионерите с пожизнени пенсии са 29 млн. лв. Размерът на пенсионния резерв в Компанията е 1 млн. лв. - постъпили средства на основание чл.245, ал.3 и ал.5 от КСО. Настоящата стойност на бъдещите плащания на пожизнените пенсии е изчислена на базата на продължителността на живот на пенсионерите от таблицата за смъртност и технически анхален процент, които са одобрени от зам.-председателя на КФГ, ръководен управление "Осигурителен пазар".

12. Оповестяване на свързани лица

За ДФФ "АСК – Родина" свързани лица са НОК "АСК - Родина" АД, „Банка АСК“ ЕАД като неин мажоритарен акционер, ОИГ Банк като едноличен собственик на капитала на „Банка АСК“ ЕАД, както и всички дружества, които са част от финансовата група на „Банка АСК“ ЕАД и ОИГ, както и ключовият ръководен персонал на НОК АСК – Родина АД.

Сделките с НОК „АСК – Родина“ АД се състоят от такси и уъръжи, регламентирани съгласно КСО и Правилника за дейността на Фонда, като те са разглеждани по – подробно в бележка 9, а задълженията на Фонда към Компанията са оповестени в бележка 8. Задълженията на Фонда към Компанията се уреждат в кратки срокове в зависимост от термините на възникването им.

През 2018 г., resp. 2017 г., ДФФ „АСК - Родина“ не е осъществявал сделки със свързани лица извън таксите, оповестени по-горе.

13. Данъчно облагане

Приходите на Фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане.

Приходите от инвестирания на активите на Фонда, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за данъците върху доходите на физическите лица. Услугите по допълнителното доброволно пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

Окончателен данък в размер на 10% през 2018 г. се удържа при изтегляне на средства от партидите на осигурените лица съгласно разпоредбите на действащия Закон за данъците върху доходите на физическите лица.

14. Събития след датата на отчета

Няма събития след датата на отчетния период, изискващи корекции или оповестяване към финансовия отчет на ДФФ „АСК Родина“.